

2025-10-28 Nr. NV-2402

ĮSTATYMO PROJEKTAS Nr.: TAP-25-1175(2), TAP- 25-1176(2) TAIS-25-11854(3), TAIS- 25-11855(3)		DĖL ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 2, 10, 12, 15, 17, 18, 22, 23-1, 23-2, 24, 26, 27, 30, 31, 35, 36, 37, 38, 39-1, 40, 41, 43, 48, 55, 56, 56-4, 68 IR 72 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	☒ Taip ☐ Ne	Švietimo, mokslo ir sporto ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2025-10-21 2025-10-28	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Grąžinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	☒ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Projekto rengimą paskatino siekis:

1. Išspręsti teisinio reguliavimo nebuvimo problemą dėl mokinių asmeninių mobiliųjų telefonų ir kitų galinių įrenginių naudojimo ikimokyklinio ugdymo ir bendrojo ugdymo mokyklose.

Nekontroliuojamas mobiliųjų telefonų ir kitų galinių įrenginių naudojimas didina mokinių priklausomybę nuo ekranų, blogina emocinę ir psichinę sveikatą, mažina mokymosi motyvą bei pasiekimus.

Švietimo įstatyme nėra nustatyta ir (ar) reglamentuota mokinių asmeninių mobiliųjų telefonų bei kitų galinių įrenginių naudojimo tvarka.

2. Užtikrinti savalaikę mokymosi pagalbą mokiniams, nacionalinių mokinių pasiekimų patikrinimų arba pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo metu nepasiekusiems patenkinamo pasiekimų lygmens.

Remiantis galiojančiomis Švietimo įstatymo nuostatomis, individualių mokymosi pasiekimų gerinimo planai sudaromi ir reikalinga mokymosi pagalba skiriama tik jau įgijus pradinį ar pagrindinį išsilavinimą arba baigus pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį. Tokia tvarka lemia, kad pagalbos teikimas konsultacijų forma organizuojamas kitais mokslo metais ir dažniausiai kitoje ugdymo įstaigoje. Dėl šios priežasties mokymosi spragos neištaisomos laiku, mokinių pasiekimų atotrūkis didėja, konsultacijos praranda efektyvumą.

3. Užpildyti teisinio reguliavimo spragą dėl mokyklų reagavimo į mokinių narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo jomis atvejus.

Švietimo įstatyme nenumatyta galimybė patvirtinti vieningą mokyklų reagavimo ir pagalbos teikimo tvarką. Dėl aiškaus reglamentavimo stokos mokyklos taiko skirtingas praktikas ir neturi vienodų veiksmų gairių, kaip reaguoti į psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo atvejus bei kaip organizuoti pagalbos teikimą mokiniui ir jo tėvams (globėjams, rūpintojams).

Galiojantis Vyriausybės nutarimas „Dėl Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, nustatymo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ neturi įstatyminio teisinio pagrindo ir nebeatitinka šiandienos poreikių.

4. Pašalinti neveiksmingą vidurinio ugdymo programų akreditavimo mechanizmą ir su juo susijusį teisinį neapibrėžtumą.

Vidurinio ugdymo programų akreditacijos procedūros buvo baigtos iki 2017 m. rugsėjo 1 d., o akredituotą vidurinio ugdymo programą gali vykdyti tik gimnazijos tipo mokyklos. Esami akreditacijos kriterijai tik iš dalies dera su Švietimo įstatymo nustatytais mokyklų veiklos bendraisiais ir specialiaisiais kriterijais, todėl vidurinio ugdymo programų akreditavimo sistema tapo teisiškai ir praktiškai neefektyvi.

5. Užtikrinti Švietimo įstatymo terminijos ir nuorodų atitikimą galiojantiems teisės aktams.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Teikiamu projektu siūloma:

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

1. **Papildyti įstatymą nuostata, įpareigojančia ikimokyklinio ugdymo ir bendrojo ugdymo mokyklas, įvertinus mokyklos tarybos siūlymus, nustatyti mokinių asmeninių mobiliųjų telefonų ir kitų galinių įrenginių naudojimo mokykloje tvarką.**

Numatoma siūlomos nuostatos įsigaliojimo data – 2026 m. rugsėjo 1 d.

Papildyti Švietimo įstatymą nauju punktu, kuris įgaliotų švietimo, mokslo ir sporto ministrą kartu su sveikatos apsaugos ministru patvirtinti rekomendacijas dėl mokinių asmeninių mobiliųjų telefonų ir kitų galinių įrenginių naudojimo mokykloje.

2. **Pakeisti Švietimo įstatymo nuostatas dėl mokymosi pagalbos skyrimo, atsisakant reikalavimo būti įgijusiam pradinį ar pagrindinį išsilavinimą arba baigusiam pagrindinio ugdymo programos pirmąją dalį ir papildant formuluotę reikalavimu skirti mokymosi pagalbą asmeniui, nacionalinių mokinių pasiekimų patikrinimų ar pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo metu nepasiekusiam patenkinamo pasiekimų lygmens (toku būdu mokymosi pagalbą bus galima skirti tais pačiais mokslo metais).**

3. **Numatyti, kad švietimo, mokslo ir sporto ministras kartu su sveikatos apsaugos ministru ir vidaus reikalų ministru nustato mokyklų (išskyrus aukštąsias mokyklas) reagavimo į mokinių narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo jomis atvejus bei pagalbos teikimo mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams) tvarką.**

Numatoma siūlomos nuostatos įsigaliojimo data – 2026 m. rugsėjo 1 d.

4. **Atsakyti nuostatos, kad gimnazijos tipo mokyklos gali vykdyti tik švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka akredituotą vidurinio ugdymo programą.** Mokyklos, norinčios vykdyti vidurinio ugdymo programą, turės atitikti Švietimo įstatymo nustatytus kriterijus. Švietimo, mokslo ir sporto ministro įgaliota institucija vykdys mokyklų, siekiančių vykdyti vidurinio ugdymo programą, Įstatymo nustatytiems kriterijams atitikties nustatymą.

Siekiant sudaryti galimybes mokykloms pradėti vykdyti vidurinio ugdymo programą nuo 2006 m. rugsėjo 1 d., numatoma siūlomų nuostatų įsigaliojimo data – 2026 m. balandžio 1 d.

5. **Teisės technikos pakeitimai:**

- užtikrinant Švietimo įstatymo atitiktį Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymui, Viešojo keleivinio transporto lengvatų įstatymui, Biudžetinių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymui, Vyriausybės įstatymui,
- aktualizuojant Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, švietimo, mokslo ir sporto ministro, ekonomikos ir inovacijų ministro pareigų pavadinimus,
- apibrėžiant sveikatinimo programos sąvoką.

Siūloma, kad įstatymo nuostatos įsigaliotų 2026 m. sausio 1 d., išskyrus atskiras nuostatas, kurioms nustatomos kitos įsigaliojimo datos (nurodytos prie atitinkamų nuostatų).

Detali informacija dėl šių siūlymų pateikta įstatymo projekto aiškinamajame rašte.

Projekto rengėjai nurodo, kad priėmus įstatymo projektą, jo nuostatų įgyvendinimui papildomų lėšų nereikės.

ĮGYVENDINIMO MECHANIZMAS

1. Visos ikimokyklinio ugdymo ir bendrojo ugdymo mokyklos turės patvirtinti mokinių asmeninių mobiliųjų telefonų ir kitų galinių įrenginių naudojimo tvarką.
2. Švietimo mokslo ir sporto ministras turės pakeisti 2025–2026 ir 2026–2027 mokslo metų pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendruosius ugdymo planus (juose nustatyta mokymosi pagalbos teikimo tvarka). Projekto rengėjai nurodo, kad sprendimą įgyvendins mokyklos savininko teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija, savivaldybės vykdomoji institucija ar jos įgaliotas savivaldybės administracijos direktorius, dalyvių susirinkimas, kuriam nustatyta prievolė organizuoti konsultacijų teikimą savivaldybėje gyvenantiems mokiniams bei nustatytos mokyklos, kuriose mokiniai bus konsultuojami.
3. Švietimo, mokslo ir sporto ministras kartu su sveikatos apsaugos ministru ir vidaus reikalų ministru turės patvirtinti Mokyklų reagavimo į mokinių narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo, platinimo ir disponavimo jomis atvejus bei pagalbos teikimo mokiniams, jų tėvams (globėjams, rūpintojams) tvarkos aprašą, Vyriausybė – pripažinti netekusiu galios Vyriausybės nutarimą „Dėl Vaikų, vartojančių narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, nustatymo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“. Sprendimą įgyvendins visos mokyklos, išskyrus aukštąsias mokyklas.
4. Vyriausybė turės pakeisti Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisykles. Švietimo, mokslo ir sporto ministras turės patvirtinti Mokyklų, siekiančių vykdyti vidurinio ugdymo programą, atitikties nustatymo Švietimo įstatyme nustatytiems kriterijams tvarkos aprašą, pripažinti netekusiu galios švietimo ir mokslo ministro įsakymą „Dėl Vidurinio ugdymo programų akreditacijos kriterijų ir jos vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

Švietimo, mokslo ir sporto ministras mokyklų, siekiančių vykdyti vidurinio ugdymo programą, atitikties nustatytiems kriterijams nustatymą įgaliojimą atlikti Nacionalinę švietimo agentūrą.

STEBĖSENA

1. Už teisinio reguliavimo stebėseną atsakinga Nacionalinė švietimo agentūra, kuri kasmet per Švietimo valdymo informacinę sistemą renka bendrojo ugdymo mokyklų pagrindinius duomenis. Numatoma, kad statistinės ataskaitos, kurias pildo mokyklos, bus papildytos grafa, kur mokyklos turės pažymėti, ar asmeninių mobiliųjų telefonų ir kitų galinių įrenginių naudojimo tvarka mokykloje yra parengta ir patvirtinta.
2. Mokymosi pagalbos skyrimo ir teikimo stebėseną bus vykdoma Mokinių registre kaupiant informaciją dėl mokiniui skirtų konsultacijų.
3. Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas atliks veiklos, susijusios su narkotinių ir psichotropinių medžiagų pirmtakais (prekursoriais), narkotinių ir psichotropinių medžiagų, tabako ir alkoholio vartojimu, stebėseną.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Įstatymo projektas teiktas derinti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai, Sveikatos apsaugos ministerijai, Teisingumo ministerijai, Vidaus reikalų ministerijai, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Lietuvos mokyklų vadovų asociacijai, Lietuvos pradinio ugdymo mokyklų atstovų asociacijai, Lietuvos progimnazijų asociacijai, Lietuvos pagrindinių mokyklų asociacijai, Lietuvos gimnazijų asociacijai, Lietuvos švietimo įstaigų vadovų profesinei sąjungai, Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigai, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentui.

Pastabas ir pasiūlymus projektui teikė Teisingumo ministerija, Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga, Sveikatos apsaugos ministerija, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamentas.

Vidaus reikalų ministerija ir Lietuvos savivaldybių asociacija pastabų ir pasiūlymų įstatymo projektui neturėjo.

Dėl Teisingumo ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos, Narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės departamento, Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaigos pastabų ir pasiūlymų, į kurias nebuvo atsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies, teikiama derinimo pažyma.

Projektas buvo patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Socialinės politikos grupės pastabas ir pasiūlymus.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Projektas įtrauktas į Seimo sesijos rudens darbų programą (lapkritis).

Įstatymo projektu įgyvendinamas Vyriausybės programos 202 p. įtvirtintas įsipareigojimas – įgyvendinti vaikų ir paauglių teisinės, organizacinės ir kitos apsaugos nuo tabako, alkoholio, narkotinių medžiagų vartojimo priemonės, 475 p. įtvirtintas įsipareigojimas kovai su psichotropinių medžiagų vartojimu ir platinimu tarp jaunimo sutelkti jungtines švietimo, policijos, gydymo įstaigų ir vaiko teisių specialistų, mokinių bei jų tėvų bendruomenės pastangas.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Kristina Miliauskaitė

Socialinės politikos grupė, patarėja